

МІНІСТЕРСТВО
МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

Підготовлено ГО «Аналітичний
центр Cedoss» і дослідницькою
агенцією Info Sapiens за
ініціативи, а також технічної та
організаційної підтримки
Представництва Фонду ООН у
галузі народонаселення в Україні,
Програми розвитку ООН в Україні
та Міністерства молоді та спорту
України, за фінансової підтримки
МЗС Данії

ВПЛИВ ВІЙНИ НА МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

З 2015 року, на замовлення Міністерства молоді й спорту, щорічно проводиться дослідження становища молоді, зокрема соціально-економічного становища, цінностей та уподобань.

У рамках його продовження, але зі зміщеним акцентом на вплив повномасштабного вторгнення, наприкінці 2022 року було проведено цю хвилю дослідження. Дослідження було проведене з метою визначити й описати вплив війни на молодь України, зокрема, через такі запитання:

- *Як молоді люди сприймають поточну ситуацію?*
- *Які прагнення та занепокоєння мають молоді люди щодо змін у їхньому поточному способі життя?*
- *Якими є рішення молодих людей про еміграцію в межах України та за кордон у пошуках кращих можливостей?*
- *Яким є становище вразливих груп, які можуть зазнавати дискримінації та які мають більшу ймовірність стикатися з гострою соціальною, економічною, громадянською нерівністю і насильством?*
- *Які фактори сприяють конфлікту чи зміцненню стабільності?*
- *Як молоді люди бачать свою роль у державному процесі відновлення?*

МЕТОДОЛОГІЯ*

ОПИТУВАННЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ 2022 РОКУ

Вибірка молоді на території, підконтрольній Україні**, складала 2064 респонденти віком 14-34 роки. Опитування проводилось з 21 листопада по 7 грудня 2022 року методом інтерв'ю віч-на-віч вдома у респондента.

ОПИТУВАННЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ 2021 РОКУ

Вибірка молоді на території України, за винятком АР Крим та ОРДЛО, складала 2000 респонденти віком 14-34 роки. Опитування проводилось методом інтерв'ю віч-на-віч вдома у респондента.

СПІВСТАВНІСТЬ ДАНИХ 2021 ТА 2022 РОКІВ

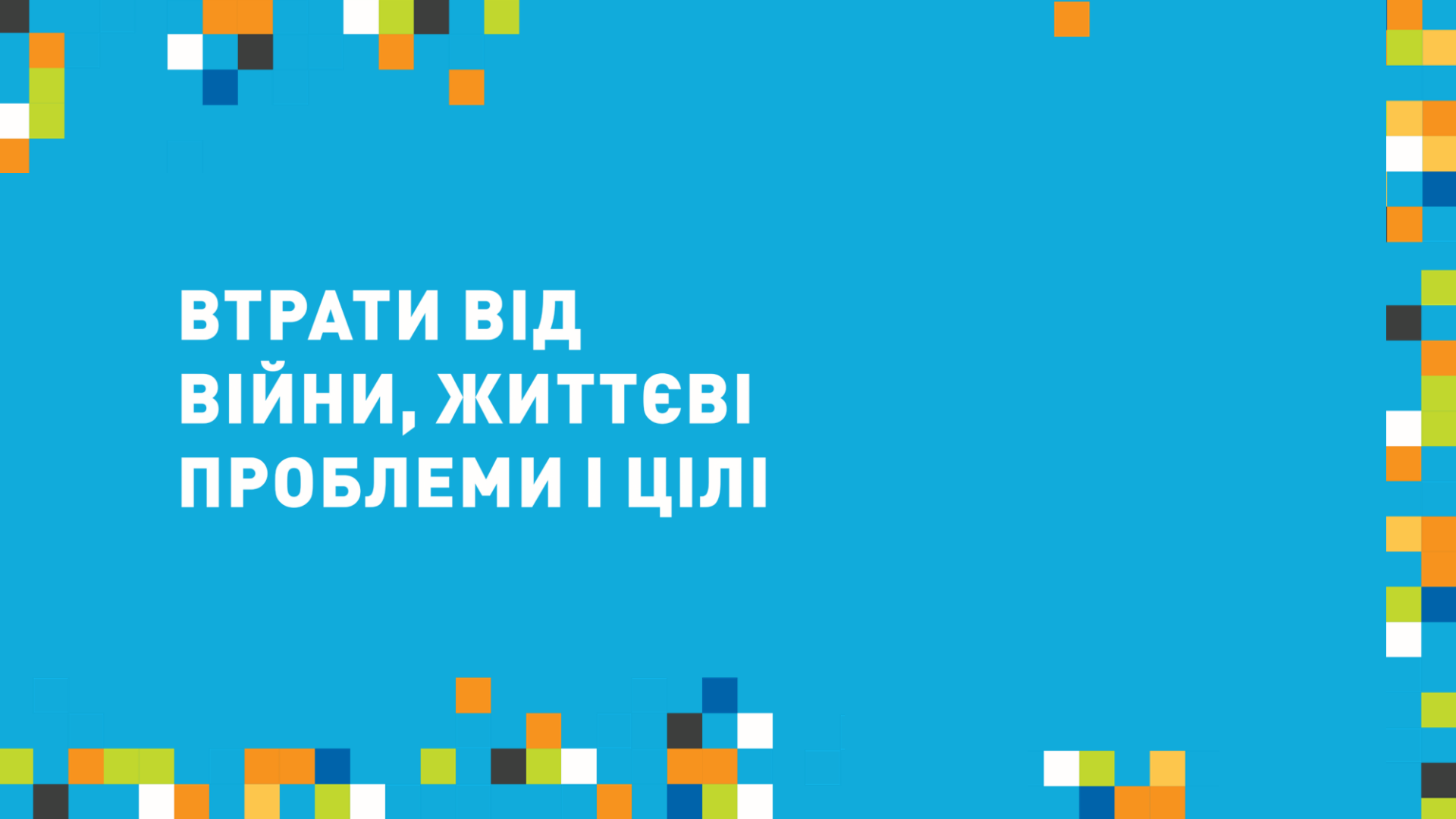
Вибірки опитувань є співставними за макрорегіоном та розміром населеного пункту довоєнного місця проживання, статтю та віком, але на момент дослідження обсяг генеральної сукупності молодих людей віком 14-34 років є невідомим і значно відрізняється від обсягу у 2021 році, зокрема, через виїзд частини молоді за кордон після повномасштабного вторгнення

ОПИТУВАННЯ МОЛОДІ ЗА КОРДОНОМ

Вибірка молоді за кордоном складала 405 респондентів віком 14-34 роки. Опитування проводилось з 28 грудня 2022 року по 6 січня 2023 року за допомогою сервісу таргетованих розсилок повідомлень від "Київстар" було надіслано SMS із посиланням на опитувальник. Респонденти, які отримали SMS, обиралися у випадковий спосіб серед абонентів "Київстар", які перебували за кордоном на момент проведення опитування. Вибірка репрезентує користувачів «Київстар», які виїхали за кордон після 24 лютого 2022 року, за країнами проживання, за винятком РФ та Білорусі.

*Окрім кількісного компоненту, представленого в даній презентації, дослідження включало якісне опитування ВПО, молоді в сільській місцевості, молоді з інвалідністю, ромів, ЛГБТІК+, молоді за кордоном. Повні результати дослідження викладені в аналітичному звіті

**Населені пункти визначаються як підконтрольні чи непідконтрольні Уряду України відповідно до постанови Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій 206

**ВТРАТИ ВІД
ВІЙНИ, ЖИТТЄВІ
ПРОБЛЕМИ І ЦІЛІ**

82% молодих людей засвідчили втрати через війну — найчастіше це проблеми через відключення електроенергії, зниження доходу та погіршення психічного здоров'я

► Будь ласка, виберіть зі списку те, що стосується вашого досвіду або досвіду членів вашої сім'ї з початку повномасштабного вторгнення.

Частка найбідніших молодих людей, яким не вистачає коштів навіть на харчування або вистачає лише на базові потреби, збільшилась майже вдвічі

► Який опис найбільш точно описує матеріальний стан Вашої сім'ї:

Частка безробітної молоді збільшилась з 7%* до 12%

► Скажіть, будь ласка, Ви зараз працюєте чи навчаєтесь?

**В опитуванні 2021 року не було цього питання, але за даними національно репрезентативного опитування Омнібус Info Sapiens в лютому 2022 році рівень безробіття серед молоді склав 7%. В межах національної вибірки вибірка молоді 16-35 років склала 273 особи

У порівнянні з 2021 роком найбільшою мірою зросла стурбованість здоров'ям та психічним здоров'ям. Для молоді за кордоном психічне здоров'я є найбільшою проблемою

► **Які особисті проблеми турбують Вас найбільше сьогодні?**

(показано відповіді, які набрали понад 10%, серед молоді в Україні у 2022 році)

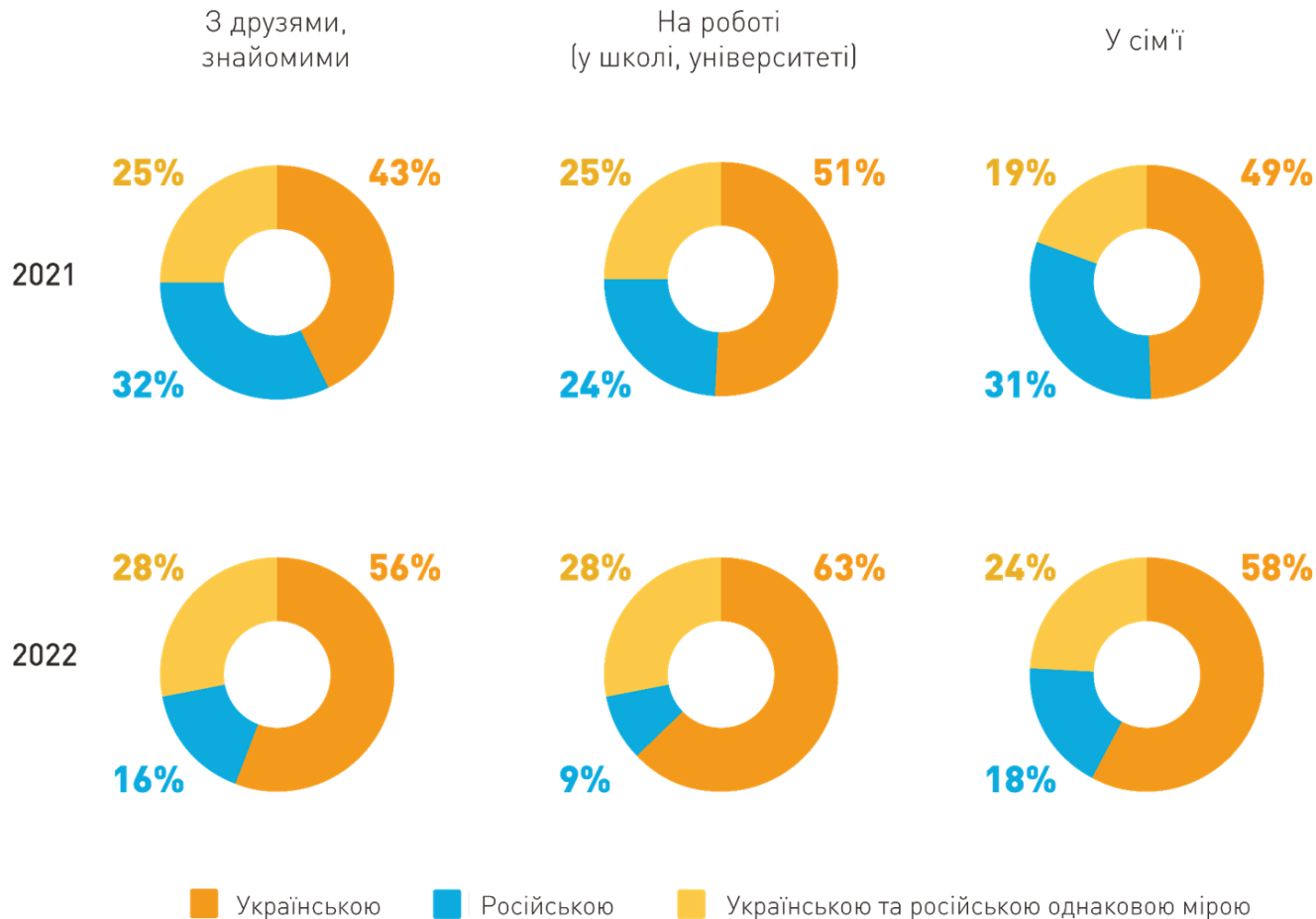
Топ-3 життєві цілі молоді в Україні не змінились з 2021 року, але суттєво зросла важливість незалежності й принесення користі країні. Серед молоді за кордоном ці дві цілі вийшли на друге та третє місце за пріоритетністю

► Чого найбільше ви хотіли б досягти в житті?

Молоді люди стали частіше використовувати українську мову в усіх сферах життя — як на роботі (або у школі / університеті), так і у побуті

► *Якою мовою ви, як правило, спілкуєтеся?*

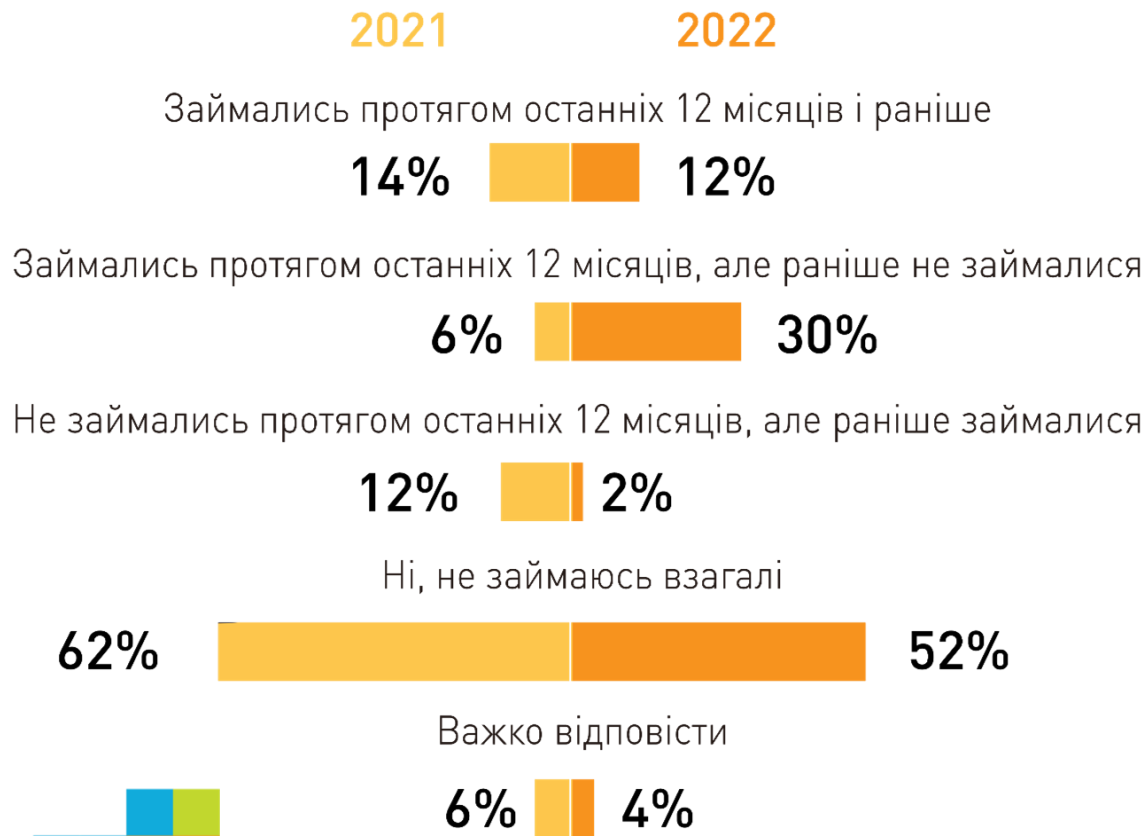

ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ЗМІЦНЕННЮ СТАБІЛЬНОСТІ

Зростання громадської активності: частка молоді, що займається волонтерством, зросла з 20% до 42%

► Чи займались ви коли-небудь волонтерством?

Водночас не всі молоді люди ідентифікують певну діяльність як волонтерство – детальніше питання виявило, що 53% молодих людей займались волонтерством під час війни, а охочих долучитися 70%

► Назвіть, будь ласка, в яких сферах волонтерської діяльності ви брали участь з початку повномасштабного вторгнення? До якого виду волонтерської діяльності ви б долучилися?

Примітка: N=2064; можна було вибрати усі слушні відповіді

- Сфери, у яких брали участь з початку повномасштабного вторгнення
- Сфери волонтерства, до яких долучилися б

Зростання бажання жити в Україні: частка молоді, яка не хоче емігрувати з України, зросла з 49% до 66%

► Чи хочете ви емігрувати з України? 2021 2022

Ні, я хочу жити в Україні

Можливо, хотіли б попрацювати за кордоном якийсь час, але потім повернулися б в Україну

Можливо, хотіли б повчитися за кордоном якийсь час, але потім повернутися б в Україну

Можливо, на деякий час, поки закінчиться війна або активні бойові дії на певній території України

Так, я планую це зробити найближчим часом

Так, я шукаю таку можливість

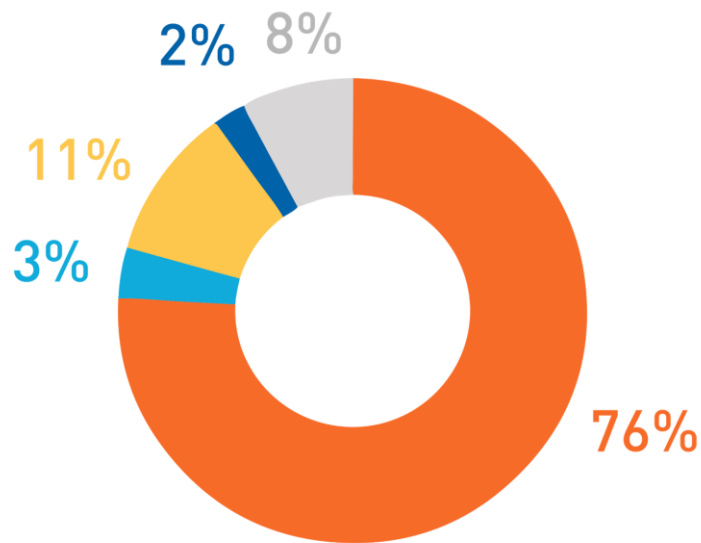
Важко відповісти

Бажання більшості молоді за кордоном повернутись в Україну.

Зокрема, 64% молоді за кордоном хотіли б повернутися у свій населений пункт

► Чи хотіли б ви переїхати з країни, де зараз проживаєте? (Молодь за кордоном)

- Так, хотів(-ла) б повернутись в Україну
- Так, хотів(-ла) б переїхати в іншу країну
- Ні, не хотів(-ла) б.
- Ні, але хотів(-ла) б переїхати всередині країни
- Важко відповісти

Примітка: N=405, молодь, яка виїхала за кордон

Єдність у баченні майбутнього України:

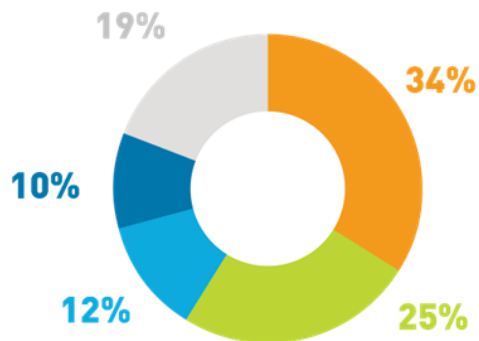
80% виступають за
вступ в НАТО і 84% за
вступ в ЄС

► Наскільки ви
підтримуєте такі
процеси в житті
України, як вступ
України до ЄС?

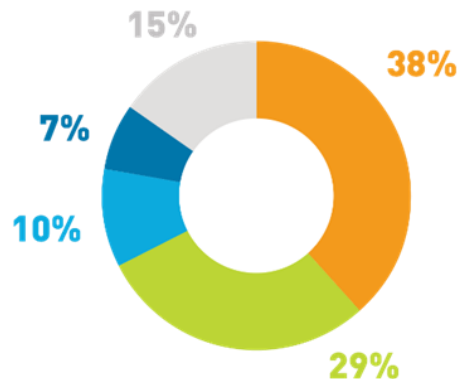

2021

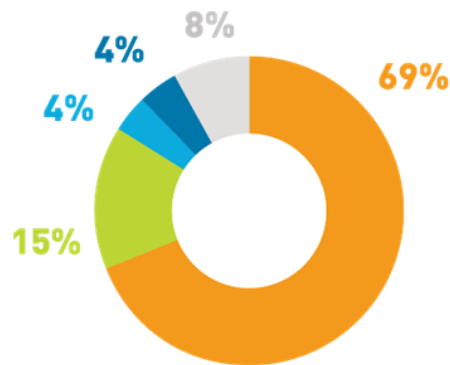
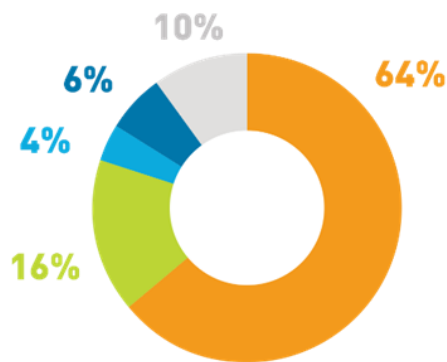
Вступ України в НАТО

Вступ України до Євросоюзу

2022

Єдність у баченні умов миру:

91% вважають запорукою миру повернення всіх територій України, більшість вважає неприйнятним відмовлятися від територій заради миру. За даними фокус-груп молодь вважає, що відмова від територій тільки відтермінує нову війну

► *Наскільки прийнятним чи неприйнятним ви вважаєте кожен з варіантів як ціну за встановлення миру?*

(Примітка: N=2064)

Україна повертає територію, підконтрольну їй до 2014 року, включаючи непідконтрольні території Луганської й Донецької областей і Крим

Україна повертає територію, підконтрольну їй до 2022 року, не включаючи непідконтрольні території Луганської й Донецької областей і Крим

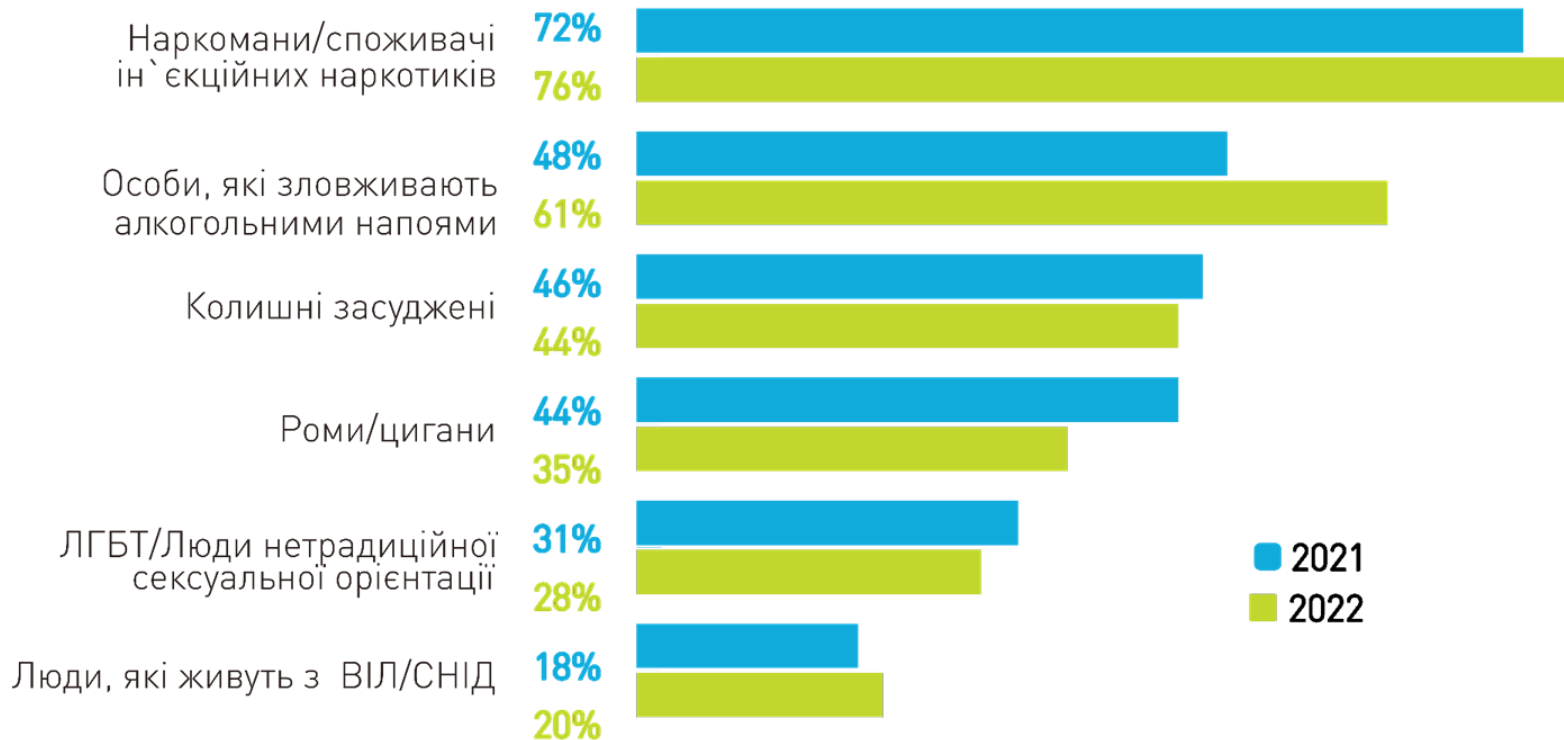
Україна претендує лише на ту територію, яка підконтрольна їй станом на сьогодні

■ Абсолютно прийнятний ■ Скоріше прийнятний, ніж неприйнятний ■ Скоріше неприйнятний, ніж прийнятний ■ Абсолютно неприйнятний ■ Важко відповісти

Зростання толерантності: частка тих, хто не бажає жити поруч з ромами та ЛГБТІК+, знизилась

► З якими групами людей ви вважаєте неприйнятним проживати поруч?

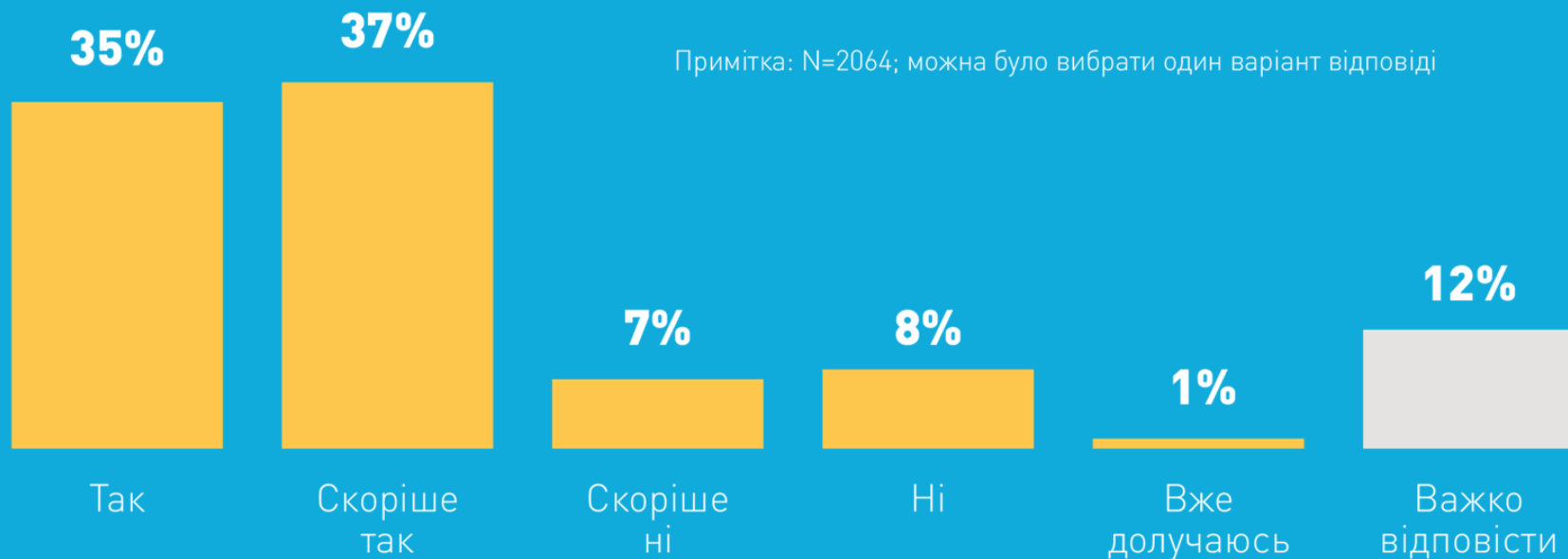

ЗАЛУЧЕННЯ ДО МОЛОДІ ДО ПРОЦЕСУ ВІДНОВЛЕННЯ

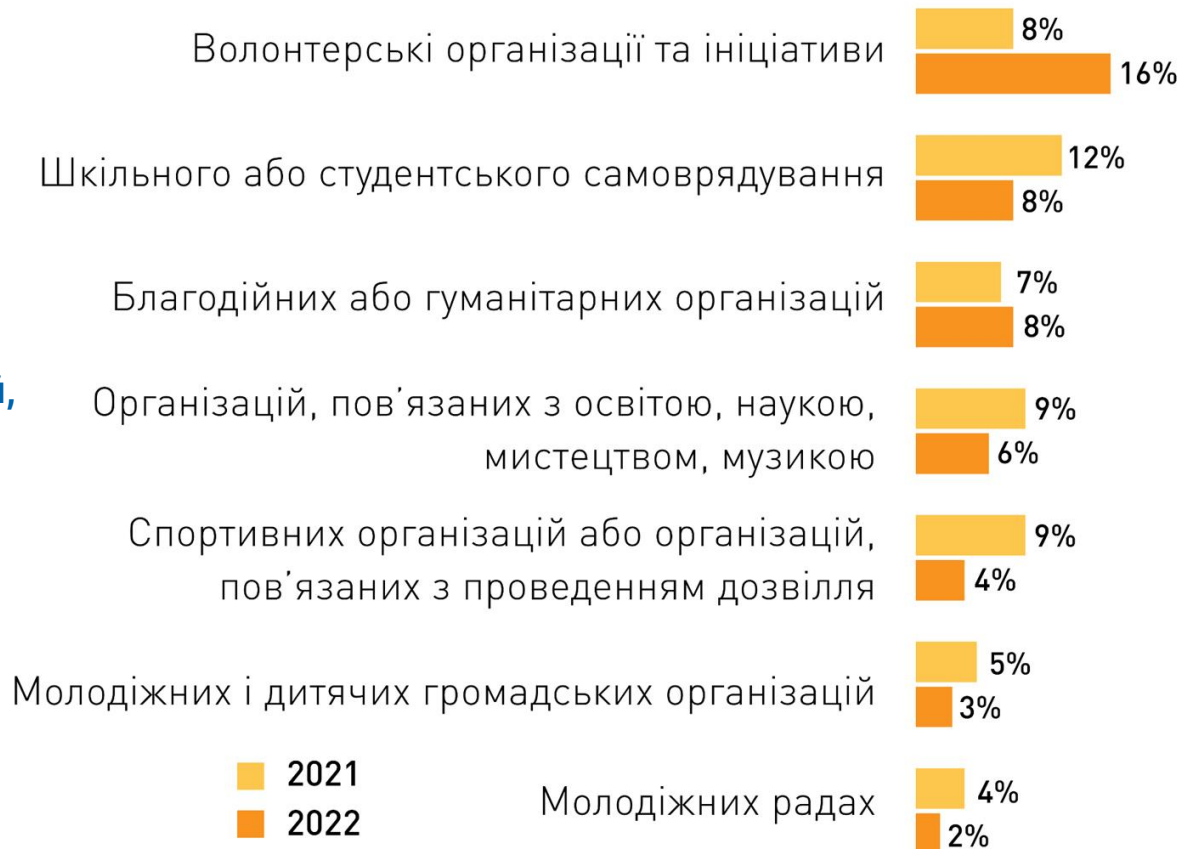
72% молоді готові долучились до процесу відновлення в своїй громаді

► Чи готові ви особисто долучитись до процесу відновлення у вашій громаді?

Найчастіше молодь бере участь в волонтерських ініціативах. Участь в діяльності інших інститутів громадянського суспільства знизилась впродовж війни (крім благодійних організацій, участь в діяльності яких лишилась стабільною)

► *У діяльності яких інститутів громадянського суспільства ви брали участь за останні 12 місяців?*

Участь в молодіжних проєктах є найцікавішим форматом громадської активності для молоді

► *Що сьогодні потрібно зробити (наприклад, місцевій владі), щоб підвищити вашу громадську активність?*

Створювати молодіжні проєкти для/з молоддю

47%

Фінансування проєктів молодих людей

45%

Проводити публічні заходи із залученням молоді та дорослих

42%

Відкривати молодіжні центри для змістовного дозвілля молоді

40%

Проводити навчально-освітні заходи

40%

Проводити просвітницькі акції на суспільно важливі теми

37%

Проводити заходи суспільно важливого значення

36%

Розвивати програми стажувань при інституціях

29%

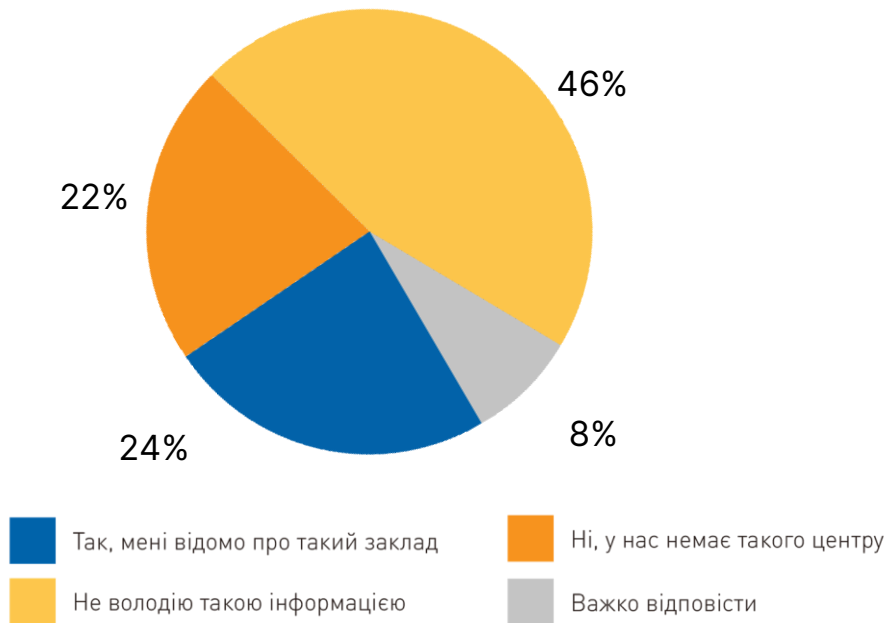
Знімати більше відеороликів про громаду

19%

Примітка: N=2064;
можна було вибрати
усі слушні відповіді.

Як і у 2021 році, тільки 24% знають про існування молодіжного центру в своїй громаді, але існує потенціал до розширення аудиторії молодіжних центрів більш ніж вдвічі

► Чи є у Вашій громаді (населеному пункті) молодіжний центр (простір) — приміщення (простір), де надаються різні послуги для розвитку молоді?

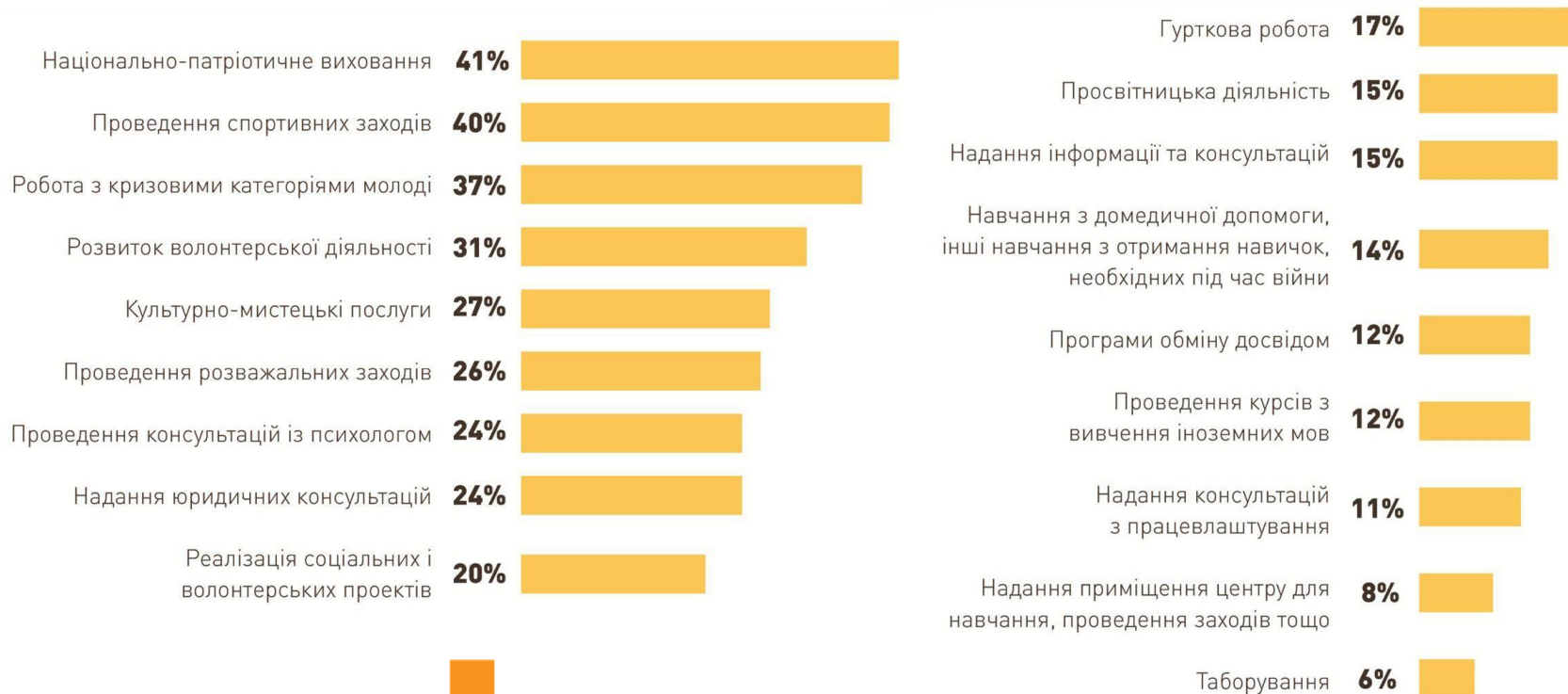
► Чи відвідуєте Ви молодіжний центр (простір)? N=502 серед тих, де існує така установа

Важко відповісти 7%

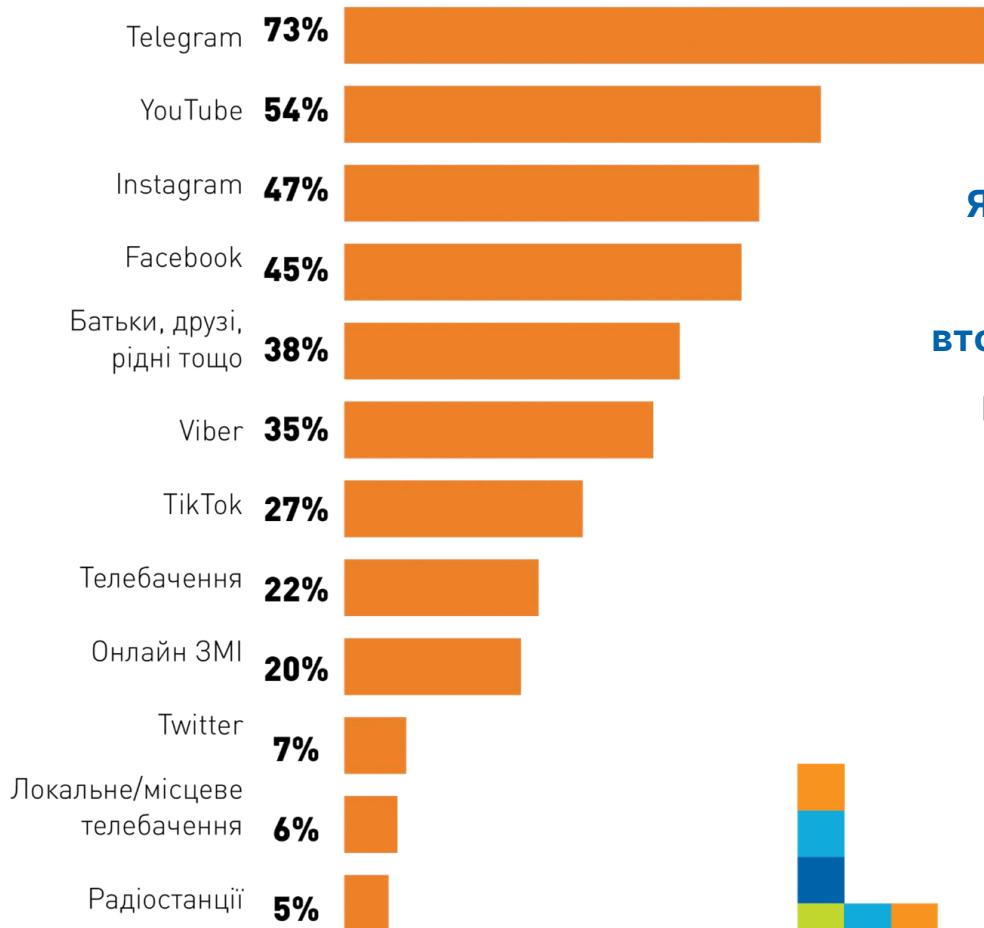
Національно-патріотичне виховання та спортивні заходи – найцікавіші з можливих напрямів діяльності молодіжних центрів

► *Які послуги для молоді, на Вашу думку, має надавати молодіжний центр (простір) під час війни?* Примітка: N=2064; можна було вибрати усі слушні відповіді

КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ

Якщо в 2021 найпопулярнішим джерелом інформації для молоді був Facebook, то після вторгнення таким став Telegram

► *Оберіть з переліку джерела інформації, які ви протягом останнього місяця використовували для отримання новин в Україні?*

Примітка: N=2064; можна було вибрати всі слушні варіанти

A decorative border composed of small squares in various colors (blue, orange, white, green) is arranged in a pixelated pattern around the central text.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- ▶ Модернізація системи охорони здоров'я
- ▶ Популяризація можливостей навчання і працевлаштування
- ▶ Повернення молоді з-за кордону
- ▶ Залучення молоді до процесу відновлення
- ▶ Залучення молоді до громадянської та політичної діяльності, волонтерства
- ▶ Запобігання та протидія дискримінації ромів та ЛГБТІК+
- ▶ Розвиток молодіжних центрів та молодіжних організацій, інформування про їх діяльність та залучення молоді до волонтерства